

Az etnikai vállalkozások elősegítése Európa városaiban

Összefoglaló

Bevezetés

Ez a jelentés a CLIP-projekt (Városok a Bevándorlók Helyi Integrációs Politikájáért) keretén belül végzett Eurofound-felmérés befejező moduljának eredményeiről számol be. A felmérés a következő kérdésekre keresett választ:

- Milyen profillal működnek a városi etnikai vállalkozások? Milyen kihívásokkal és korlátokkal szembesülnek az etnikai vállalkozások? Milyen ágazatokban tevékenykednek? Mik a tapasztalataik a vállalkozásindítással és működtetéssel kapcsolatban?
- Milyen állami és nem állami szabályozás vonatkozik a kis- és középvállalkozásokra általában és ezen belül az etnikai kis- és középvállalkozásokra, és hogyan alakítják ezek az etnikai kisebbségek vállalkozási lehetőségeit? Milyen intézkedésekkel támogatják és segítik elő az etnikai vállalkozások működését?

A felmérés keretében 28 városról készült esettanulmány, amelyekben részletesen beszámolnak a helyi etnikai vállalkozásokról. Az átfogó összehasonlító jelentés összefoglalja ezeket az eredményeket, és szakpolitikai ajánlásokat kínál.

Szakpolitikai háttér

Az Eurofound felmérése szerint a bevándorlók vállalkozásainak száma folyamatosan nő Európában, és ezek a vállalkozások egyre fontosabb szerepet játszanak az európai városok társadalmi és gazdasági szerkezetében. Az etnikai vállalkozások változatos és sok tekintetben egyedülálló szerepet töltenek be. Piaci réseket töltenek be, hozzájárulnak az elhanyagolt városrészek újjáélesztéséhez, új termékeket és szolgáltatásokat kínálnak, esetlegesen kihalófélben lévő szakmákat keltenek életre, és biztosítják egyes ágazatok hitelét, amelyre oly nagy szükség van. Ezenkívül hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, és lehetőséget teremtenek a kiszolgáltatottabb helyzetű csoportoknak (például bizonyos etnikai csoportokhoz tartozó nőknek vagy fiataloknak) arra, hogy elkerüljék a szegénységi csapdát. Mindezek ellenére az etnikai vállalkozások integrációt segítő és munkahelyteremtő potenciáljának kihasználása meglehetősen mellőzött szakpolitikai terület. A döntéshozók mindaddig a fizetett munkalehetőséget

tekintették a bevándorlók munkaerőpiacra való bevonása legfontosabb eszközének. Nagyobb figyelmet lehetne szentelni annak a lehetőségnek, hogy vállalkozóként lépjenek be a munkaerőpiacra, ami javíthatná szociális lehetőségeiket, fokozhatná a szociális téren betöltött vezető szerepüket, növelhetné a kisebbségek önbizalmát és elősegíthetné az etnikai közösségeken belüli társadalmi kohéziót.

Fő megállapítások

A felmérés egyik fontos eredménye, hogy az etnikai vállalkozások támogatása nem magától értetődő a döntéshozók számára. Számos városban nem játszott szerepet a bevándorlók foglalkoztatásának és társadalmi integrációjának támogatását célzó stratégiákban.

A felmérés egyértelműen azt mutatja, hogy számos városi önkormányzat integrációs osztályán még az etnikai vállalkozásokkal kapcsolatos alapvető adatok sem állnak rendelkezésre. Lehet, hogy az információ létezik, csak épp az önkormányzat valamely más osztálya kezeli, de az is előfordulhat, hogy ilyen információkat következetes módon nem gyűjtöttek. Ahol azonban van elérhető információ, ott az látszik, hogy a bevándorlók vállalkozásai egyre növekvő számban vannak jelen több városban. Koppenhágában, Frankfurtban és Zürichben az etnikai vállalkozások az összes vállalkozás mintegy 20%-át teszik ki; ez az arány Amsterdamban, Strasbourgban és Bécsben még magasabb: a 35%-ot is meghaladja. Az induló vállalkozások kapcsán ezek az adatok még inkább szembetűnőek. Frankfurtban például az induló vállalkozások több mint felét bevándorlók alapították.

Míg a legtöbb vállalkozás még mindig a hagyományos ágazatokban működik (pl. kiskereskedelem, éttermek és vendéglátóipar), a magasan képzett migráns vállalkozók, akik különböző szociális hálózatok kapcsolatrendszerének előnyeit is élvezik, a növekvő ágazatokban (pl. pénzügy, IKT és média) is egyre inkább részt vesznek. Írországban például az etnikai vállalkozások egyötöde működik a csúcstechnológiai IKT szektorban.

A városok és a helyi önkormányzatok által a leendő és

a meglévő etnikai vállalkozások számára kínált lehetőségek két csoportra oszthatók: egyrészt a strukturális korlátozásokra összpontosító intézkedések (szabályozási keretek és az intézményi környezet), másrészt az etnikai vállalkozók személyes képességeinek javítását célzó intézkedések. Ezek közül az utóbbiak az igazán elterjedtek, mivel a városok ezen a területen szabadabban tudnak támogatást nyújtani és aktív szerepet vállalni. Az ebbe a kategóriába sorolható intézkedések közé tartoznak a következők:

Elérhető, ügyfélbarát és költséghatékony tanácsadó és információs szolgáltatások nyújtása

Számos szolgáltató – köztük helyi önkormányzatok, kereskedelmi kamarák és szakszervezetek – nyújtanak ilyen jellegű szolgáltatásokat felvilágosító rendezvények, telefonos segélyvonalak, weboldalak és nyomtatott útmutatók formájában.

A vállalkozás helyszínének megtalálásában nyújtott támogatás

Idetartozik az olyan általános támogatás, mint az üzleti inkubátorházak és speciális zónák létrehozása, valamint a kifejezetten bevándorlók számára – például bevándorló hálózatok által – nyújtott támogatások.

A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés elősegítése

Mivel a pénzügyi intézményeknél általában lassan zajlik az etnikai vállalkozások hitelfelvétele, léteznek a hitelkockázat csökkentését elősegítő intézkedések, pl. üzleti terv elkészítéséhez nyújtott támogatás. A további intézkedések közé tartozik a közvetlen hitel- és támogatásnyújtás, valamint a bankokkal való együttműködés az etnikai csoportokhoz tartozó munkavállalók helyi bankfiókokban való alkalmazásának elősegítése érdekében.

A munkatársak kiválasztásában és irányításában nyújtott segítség

Idetartoznak a fiatal bevándorlók szakképzésének részét képező, különböző gyakornoki programok, valamint a vállalkozói tevékenységhez és a vállalkozások bővítéséhez szükséges készségek oktatása.

Az üzleti jártasság javításának támogatása

Mentori programok keretében például sikeres etnikai vállalkozók nyújtanak útmutatást az induló vállalkozásoknak. Egyes intézkedések ennél konkrétabbak; létezik például egy olyan program, amely bevándorló nőknek nyújt lehetőséget arra, hogy megfigyeljék sikeres üzletasszonyok tevékenységét.

Az üzleti környezet javítását célzó intézkedések kevésbé gyakoriak, egyszerűen azért, mert a legtöbb városban az e területre vonatkozó hatáskörök többsége az adminisztráció magasabb szintjén helyezkedik el. A helyi hatóságok ugyanakkor számos városban aktívak és támogatják azokat az intézkedéseket, amelyek az etnikai vállalkozások és általában véve a vállalkozások segítségét célozzák. Ilyen intézkedések többek között a szabályozottság mértékének csökkentése, a várostervezés és az etnikai gazdasági társaságok nagyobb szerephez juttatása.

Szakpolitikai iránymutatások

Az etnikai vállalkozások jó keretfeltételeinek megteremtése és fenntartása nemcsak egy város gazdasági teljesítményét javítja, hanem a bevándorlók folyamatos integrációjához is hozzájárul. A jelentés számos ajánlást tartalmaz a döntéshozók számára, amelyeket az alábbiakban összefoglaltunk.

A jelentés ajánlásai szerint célszerű, ha az európai döntéshozók:

- az etnikai vállalkozásokban rejlő lehetőségek kihasználásával hozzájárulnak az Európa 2020 stratégia keretén belül célul kitűzött munkahelyteremtéshez és az inkluzív gazdasági növekedéshez;
- elismerik az etnikai vállalkozásokat mint a bevándorlók integrációjának egyik legfontosabb dimenzióját;
- párbeszédet kezdenek az európai pénzügyi intézményekkel a kisebbségek pénzügyi kirekesztődése kérdésének kezelése céljából.

A jelentés a következőkre ösztönzi az Európai Unió tagállamait:

- a szélesebb integrációs politika részeként ismerjék el és támogassák az etnikai vállalkozásokat;
- vizsgálják felül a vállalkozások létrehozásának szabályozási és strukturális kereteit, mivel ezek gyakran akadályozzák a vállalkozásalapítást;
- folytassanak tájékoztató tevékenységet, és fokozzák a közvetítő szervezetek – például a képzési központok, tanácsadó szervezetek és gazdasági társaságok – kapacitását.

Végül a jelentés a következőket ajánlja a helyi döntéshozóknak:

- az információgyűjtés célzott és hatékony módszereibe való befektetéssel pótolják az információs és tájékozottságbeli hiányosságokat;
- egyenlő módon építsék be az etnikai vállalkozásokat a városok gazdasági fejlesztési és integrációs stratégiáiba, külön figyelmet fordítva a munkahelyteremtésre és a társadalmi integrációra;
- segítsék elő és könnyítsék meg a város gazdaságában részt vevő különböző érdekeltek közötti együttműködést, ideértve a többségi és etnikai gazdasági társaságokat, a kereskedelmi testületeket, a médiát és a szakmai képzési szervezeteket.

További információ

A Promoting ethnic entrepreneurship in European cities (Az etnikai vállalkozások elősegítése Európa városában) című jelentés a következő internetes oldalon érhető el:
<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1138.htm>

További információ: Anna Ludwinek, kutató, alu@eurofound.europa.eu